

Σελίδα

Μια σπορά κι έναν καιρό... από τη βιβλιοθήκη ↔ στη φύση

Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξη

- ① Μηδενική φτώχεια
- ② Μηδενική πείνα
- ③ Καλή υγεία και ευημερία
- ④ Ποιοτική εκπαίδευση

- ①② Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή
- ①③ Δράση για το κλίμα

Σκοπός:

Να γνωρίσουν τα παιδιά την αξία και τη σημασία των σπόρων στη φύση και να δημιουργήσουν τη δική τους κιβωτό με τους πολύτιμους σπόρους της επιλογής τους.

© Παιδαγωγικοί στόχοι: Τα παιδιά

θα έρθουν σε επαφή με λογοτεχνικές και ποιητικές αναφορές στους σπόρους

θα μάθουν πληροφορίες για τράπεζες σπόρων που υπάρχουν στον κόσμο

θα διαβάσουν παροιμίες για σπόρους

θα συλλέξουν σπόρους και θα κατασκευάσουν τη δική τους κιβωτό των σπόρων

© Προσδοκώμενες δεξιότητες:

Να αναπτυχθεί η περιέργεια και η παρατηρητικότητα των παιδιών

Να εμπλακούν ενεργά στη συλλογή, την αποθήκευση των σπόρων και την κατασκευή ενός κουτιού που θα περιέχει σπόρους της επιλογής τους

Να διερευνήσουν στοιχεία για τους σπόρους τους όπως η επίσημη ονομασία τους, η προέλευσή τους και η εποχή της σποράς τους

Προτεινόμενη βιβλιογραφία:

— Γκόντουιν, Σ. (2009). Φυτρώνει φυτρώνει ο σπόρος. Πατάκης.

— Δεσύπρη, Ε. (2009). Γνωρίζω τη σπορά. Παπαδόπουλος.

— Ηλιόπουλος, Β. (2017). Το σκιάχτρο ο παρδαλός κι ο σπόρος ο παλιός. Πατάκης.

— Κούση, Σ. (2018). Το μικρό σποράκι. Οσελότος.

— Παλαιothόδωρου, Κ. (2010). Οι εποχές της σποράς. Αερόστατο.

— Χρυσουλάκη, Β. (2013). Η σπορά του ήλιου. Σαΐτα. Διαθέσιμο [εδώ](#)

— Carl. E. (2011). Το σποράκι ταξιδεύει. Καλειδοσκόπιο

Προτεινόμενα βίντεο:

▲ Σπόροι στην αντίσταση, Διαθέσιμο [εδώ](#)

▲ Got seeds? Now add bleach, acid and sandpaper, Mary Koga, Διαθέσιμο [εδώ](#)

▲ Why we're storing billions of seeds, Jonathan Drori, Διαθέσιμο [εδώ](#)

Σελίδα

Εισαγωγή

Σίγουρα θα σε έχουν κάποτε αποκαλέσει “σπόρο” ή θα έχεις ακούσει κάποιον να λέει κοροϊδευτικά “μίλησε και ο σπόρος...”. Αν αναλογιστείς όμως τη σημασία ενός σπόρου σίγουρα θα θεωρήσεις ακόμα και τιμή την προσφώνηση αυτή. Ο σπόρος είναι η αρχή της ζωής, η βασική προϋπόθεση για τα έμβια όντα, το ξεκίνημα μιας διαδρομής που θα καταλήξει σε έναν ώριμο οργανισμό. Όμως πόσο νοιάζονται άραγε οι άνθρωποι για την προστασία των σπόρων; Οι σημερινοί σπόροι διαφέρουν από τους παλαιότερους; Γιατί ένας καλός σπόρος εξελίσσεται σε ένα νόστιμο φρούτο ή λαχανικό;

Αφόρμηση

«Μετά το μακρύ τους ταξίδι, οι σπόροι βυθίζονται στη γη, σαν να ετοιμάζονται να κοιμηθούν μέσα στο χώμα. Πέφτει χιόνι και τους σκεπάζει, σαν απαλή, άσπρη κουβέρτα...»

«Ήρθε η άνοιξη. Τα χιόνια έλιωσαν. Τα πουλιά πετούν στον ουρανό. Ο ήλιος λάμπει. Πότε πότε βρέχει. Οι σπόροι φουσκώνουν τόσο, που αρχίζουν να σκάνε. Δεν είναι πια σπόροι, είναι φυτά. Απλώνουν ρίζες στο έδαφος. Μετά, οι μίσχοι και τα φυλλαράκια τους αρχίζουν να μεγαλώνουν, αναζητώντας τον ήλιο και το αέρα.»

Το σποράκι ταξιδεύει,
Eric Carle

Σελίδα

Σπόροι
στην τέχνη,
τη λογοτεχνία
και την ποίηση

Αυτό που ονομάζουμε αρχή είναι συχνά
το τέλος. Και το τέλος είναι να ξεκινήσεις.
Το τέλος είναι από όπου ξεκινάμε.

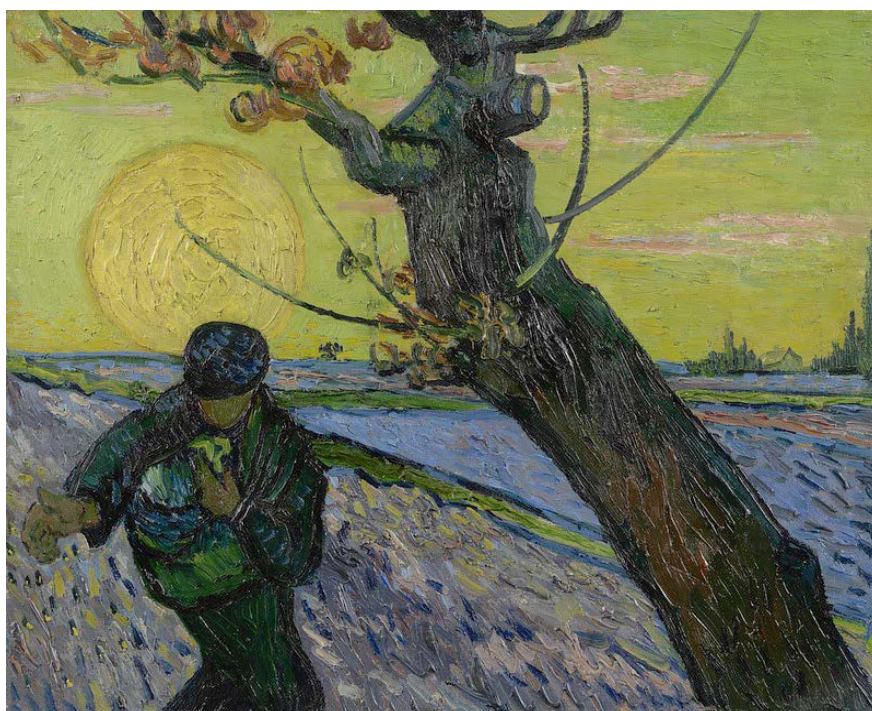
T. S. Eliot,
Four Quartets.
Section V

Ανέκαθεν ο άνθρωπος γνώριζε τι αξία έχει ο σπόρος στη
ζωή του και πώς μπορεί να τον χρησιμοποιήσει προς
όφελός του. Πολλές φορές έγινε πηγή έμπνευσης για
ζωγράφους, ποιητές και λογοτέχνες, που τον σκιαγράφησαν,
τον ύμνησαν, αξιοποίησαν την μεταφορική του έννοια ή και
ταυτίστηκαν μαζί του.

Τέχνη

Γκούσταφ Κλιμτ -
"Το δέντρο της ζωής"
(1909)

Βίνσεντ Βαν Γκογκ -
"Ο σπορέας"
(1888)

Σελίδα

Ποίηση

«και τί δέν κάνατε για να με θάψετε/
όμως ξεχάσατε πώς ήμουν σπόρος»
(Μικρά ποιήματα, Ντίνος Χριστιανόπουλος)

«Δέν ξεριζώνονται οι νύχτες από μέσα
μας/ οι σπόροι τους φυτρώνουν δάσος
σκοτεινό/ στις λόγχμες του ό φόβος
ένεδρεύει.»
(Το Δάσος, Ντίνος Χριστιανόπουλος)

«Ήμουν στον έκτο μήνα των ερώτων/
και στα σπλάχνα μου σάλευε σπόρος
ακριβός/ ΑΥΤΟΣ, ο κόσμος ο μικρός, ο
μέγας»

(Άξιον Εστί, Οδυσσέας Ελύτης)

«Έτσι προχώρησα στο σκοτεινό
μονοπάτι/ κι έστριψα στο περβόλι μου
κι έσκαψα κι έθαψα το καλάμι/ και πάλι
ψιθύρισα θα γίνει ανάσταση μίαν αυγή/
πώς λάμπουν την άνοιξη τα δέντρα θα
ροδαμίσει του όρθρου η μαρμαρυγή/ θα
ξαναγίνει πέλαγο και πάλι το κύμα θα
τινάξει την Αφροδίτη/ είμαστε ο σπόρος
που πεθαίνει..»

(Μνήμη Α', Γιώργος Σεφέρης)

Θεατρικό έργο

[..]«Αλλά αυτός είναι ο σπόρος και η λογική της επανάστα-
σης, οπότε ας μην παρασυρθούμε από την ηθική αριστεία μας.
Ας πούμε απλώς ότι έχουμε τη θέληση να κάνουμε το σωστό,
ανεξάρτητα από το αν το κίνητρο που τροφοδοτεί τη θέλησή
μας είναι το αίσθημα δικαίου...» [..]

(Μάκβεθ, Σαίξπηρ)

[..]«Λοιπόν Στρέγκα;», είπε ο Εκάτης. «Νομίζεις ότι ο σπόρος
που σπείραμε θα φυτρώσει;» «Η ανθρώπινη φιλοδοξία πάντα
θα απλώνεται προς τον ήλιο όπως το γαϊδουράγκαθο, σκιάζο-
ντας και σκοτώνοντας ό,τι υπάρχει γύρω».

Λογοτεχνία

«Τήν πρώτη φορά πού είχε καθίσει ή άγνωστη γυναίκα στό
κατώφλι μας, δέ σκεφτήκαμε να της προσφέρουμε μούρα,
όμως σε λίγο μάς ζήτησε ή ίδια λέγοντας πώς ήθελε να φυτέ-
ψει τό σπόρο τους στον μπαχτσέ της. Έφαγε μερικά και τά
υπόλοιπα τά έβαλε σ' ένα χαρτί και έφυγε καταχαρούμενη.
Τή δεύτερη φορά, θά ήταν κατά τό τριάντα όχτώ, δυό χρόνια,
πάντως, μετά τήν πρώτη, δέν έβαλε μούρα στό χαρτί. Κάθισε
και τά έφαγε ένα ένα στό κατώφλι. Φαίνεται πώς ό σπόρος άπ'
τά προηγούμενα είχε άποδώσει, αλλά για να δώσει και μούρα
έπρεπε, βέβαια, να περάσουν χρόνια. Τό δέντρο αυτό, όπως
όλα τά δέντρα πού μεγαλώνουν σιγά, ζει πολλά χρόνια και
άργει να καρπίσει.»

(Στου Κεμάλι το σπίτι,
Γιώργος Ιωάννου)

Σελίδα

Τράπεζα σπόρων

Ο άνθρωπος συνειδητοποίησε πριν από αρκετά χρόνια πως είναι πολύ σημαντική η προστασία των σπόρων όλων των φυτών και η αποθήκευσή τους σε ένα ασφαλές μέρος με κατάλληλες συνθήκες. Για τον λόγο αυτό κατασκευάστηκαν κτίρια που σκοπό έχουν να αποθηκεύσουν σπόρους και να διαφυλάξουν τα φυτά του πλανήτη, προκειμένου αυτός να διατηρηθεί ζωντανός σε περίπτωση παγκόσμιας καταστροφής. Τα κτίρια αυτά καλούνται τράπεζες σπόρων και σήμερα υπάρχουν περισσότερα από 1500 τέτοια κτίρια ανά τον κόσμο. Το 2000 εγκαινιάστηκε στο Σάσεξ της Βρετανίας η “Τράπεζα Σπόρων της Χιλιετίας” η οποία διαθέτει και ένα μεγάλο αριθμό απειλούμενων ειδών, ενώ στη Νορβηγία, στη “Κιβωτό των Σπόρων”, βρίσκονται αποθηκευμένα περίπου ένα εκατομμύριο αποθέματα σπόρων από όλη τη Γη.

πηγές εικόνων:
commons.wikimedia.org

commons.wikimedia.org

Οι παλιοί και νέοι σπόροι

«Άκου τα πουλιά τι τραγουδούν:
Σπόρος παλιός καρπός πιο ζουμερός
σπόρος παλιός καρπός πιο γλυκός
σπόρος παλιός ειν'τελικά αλλιώς.»

(Το σκιάχτρο
ο Παρδαλός κι
ο σπόρος ο παλιός,
Β. Ηλιόπουλος)

Τα αρχαία χρόνια ο άνθρωπος ακολουθούσε τους ρυθμούς της γης, καλλιεργούσε στο χωράφι του όσα χρειαζόταν εκείνος και η οικογένειά του και κρατούσε τους σπόρους των φυτών για να τους φυτέψει την επόμενη χρονιά. Καθώς όμως ο πληθυσμός της Γης αυξανόταν, οι άνθρωποι χρειάζονταν περισσότερη τροφή και πιο ανθεκτικούς σπόρους από τους οποίους θα μεγάλωναν φυτά που δεν θα αρρώσταν εύκολα. Έτσι οι επιστήμονες δημιούργησαν στο εργαστήριο τους μεταλλαγμένους ή αλλιώς γενετικά τροποποιημένους σπόρους, οι οποίοι έχουν αρκετές διαφορές από τους παλαιούς. Εκτός από τις πιθανές επιπτώσεις στην υγεία του ανθρώπου και στο περιβάλλον, οι μεταλλαγμένοι σπόροι έχουν κατηγορηθεί ότι εξελίσσονται σε λαχανικά και φρούτα λιγότερο γευστικά ή θρεπτικά, κάτι που κάνει τους ανθρώπους να αναζητούν σπόρους παραδοσιακών ποικιλιών.

ΑΛ
ΛΑ
→ ΖΩ

Η κιβωτός των σπόρων

Αλλά Ζω Σελίδα
από τη βιβλιοθήκη ↔
στη φύση

Σελίδα

Παροιμίες...
Ο σοφός λαός
λέει...

“Τι κάνεις Γιάννη;
Κουκιά σπέρνω”

“Οκτώβρης και
δεν έσπειρες,
λίγο ψωμί θα
πάρεις”

“Αν σπείρεις ανέ-
μους, θα θερίσεις
θύελλες”

“Ό,τι σπείρεις
θα θερίσεις”

“Ο σπόρος κι ο
παράς, αν δεν
σκορπιστούν δεν
αυγατίνουν”

“Αδικίας σπυρί
σπαρμένο κι αν
φυτρώσει δε στα-
χυάζει”